

Un any de treball social i Covid-19: “La pandèmia no s’ha acabat, la pobresa està incrementant molt”

- **Les treballadores socials de Catalunya fan balanç des de totes les comissions d’expertes**
- **Reivindiquen polítiques a curt i llarg termini per donar resposta als durs efectes que ha deixat la pandèmia**

Un any despertes dins d’aquest malson anomenat Covid-19. Amb els professionals de la salut, les **treballadores socials**, presents en totes les branques del sistema de serveis socials com el sanitari, bàsics, infància, dependència i habitatge, han atenuat l’impacte de la crisi social provocada per la Covid-19 des de primera línia. El TSCAT (Col·legi Oficial de Treball Social de Catalunya) fa balanç d’aquest any tan dur, en què la feina se’ls ha multiplicat i, sovint, han hagut de fer-hi front sense les eines ni els mitjans, en la distància i telefònicament.

Com a expertes, volen reivindicar les polítiques que creuen que poden donar resposta als reptes que té per endavant el sistema d’atenció social d’aquest país: un sistema que arrossega les retallades de la crisi econòmica del 2008, enquestat en la paperassa i centrat més en **la gestió a curt termini** que en l’atenció i la **prevenció**.

En un atzucac del sistema

“Tot es redueix en la immediatesa, no hi ha un pla i el seguiment es fa difícil perquè anem apagant focs, anirem perdent persones que necessiten del servei pel camí”, explica Sonia Baceiredo, representant de la comissió de Serveis Socials Bàsics del TSCAT. La pandèmia ha posat un focus de llum sobre un problema que ja fa temps que les treballadores socials exposen, com és la **pèrdua de l’essència del servei**: “La funció del treball social, que és dotar d’eines a la persona per empoderar-la i incloure-la en societat, no l’estem fent”, expressa Baceiredo. Amb l’arribada del confinament i de l’estat d’alarma els serveis socials van rebre un allau de peticions d’ajuda econòmica, social i psicològica, sobretot de dones i persones grans, sense precedents. **El sistema va col·lapsar**.

En els mesos més àlgids del brot de la pandèmia, la prioritat es va enfocar a una intervenció bàsica sanitària: sol·licituds d’ingrés, atenció psicològica, ser el pont entre pacients-residents i familiars.

Les treballadores socials sanitàries **també van estar a primera línia, braç a braç amb metgesses i infermeres**. “Vam donar sortida a persones contagiades menys greus perquè poguessin confinar-se d’una manera digna”, explica Laura Morro, Cap de Treball Social de l’Hospital del Mar. Aquestes professionals van treballar sense descans per crear **hotels-salut, allotjaments segurs** i van ser la **figura d’enllaç** entre els familiars i els malalts. “La pandèmia ha evidenciat el paper social dins la salut, també som professionals sanitaris”, afegeix.

Ara, un any després, les urgències passen a ser problemes a llarg termini. “Nosaltres no veiem el final de la pandèmia i si s’ha de quedar per molt més temps, hem de començar a plantejar-nos tornar al tu a tu, a parar atenció a altres més de suport i atenció a la persona. **Els serveis socials no ens podem convertir en equips de suport d’altres departaments, ni en administratius**”, afirma la comissió de

serveis socials bàsics. Es fa urgent un canvi en el model de serveis socials, desburocralitzar-los i recuperar la perspectiva de drets socials superant l'assistencialisme. La Generalitat ha de desenvolupar de forma urgent el Pla Estratègic de serveis socials aprovat el darrer any.

“Els serveis socials són el quart pilar de l'Estat del benestar, però no s'ho han cregut mai”

“Des de la pandèmia, la pobresa s'està incrementant molt i no s'està donant resposta perquè les normatives per accedir a la **Renda Garantida de Ciutadania** i a l'**Ingrés Mínim Vital** són molt restrictives”, assegura Mercè Civit. Ella és la representant de la comissió de Renda Garantida de Ciutadania, i afegeix que caldria ampliar la prestació i fer-la més universal. Es refereix a les persones més vulnerables de la societat, aquelles que per exemple vivien de l'**economia submergida** i durant el confinament van quedar-se sense res.

Segons la Comissió d'Habitatge del Col·legi, a partir del dia 9 de maig, quan s'acabi l'Estat d'Alarma i per tant, s'acabin les **mesures antidesnonaments**, tot es complicarà molt. “Les treballadores socials creiem que les polítiques d'habitatge que caldria aplicar són la regulació dels lloguers, que els grans tenidors compleixin la llei i ofereixin lloguers socials i que s'ampliï el parc de habitatge social de la Generalitat”, expliquen. La coreferent de la Comissió, Tònia Albert, assegura que porten 12-14 anys actuant des de l'emergència i que cal amb urgència fer actuacions que permetin disposar d'habitatges dignes i adequats.

Protecció absoluta als més vulnerables

Després d'una situació tan traumàtica com aquesta, és inviable parlar d'un any de pandèmia sense parlar de **salut mental**. El portaveu de la comissió del TSCAT, Adam Benages, ha vist augmentat en post-confinament el volum de persones que han acudit a demanar ajut en aquest sentit. “Durant els mesos tancats a casa, hem hagut de sostenir tots els pacients (addiccions, trastorns, acompanyament psicològic...) des de la salut comunitària”, diu Benages. És per això que, tal com explica, la pandèmia hauria de fer reaccionar el sistema i **dotar de més serveis** la primera consulta de salut mental: els Centres d'Atenció Primària.

“Aquest any he pensat moltes vegades en la **solitud**, hi ha moltes persones soles, què podem fer perquè no ho estiguin tant?”, es pregunta Benages que, amb preocupació, assegura que “no tothom té mecanismes per **sostenir un confinament** de tres mesos”.

El virus també ha posat sobre la taula, un cop més, les debilitats del sistema davant la gent gran. Les treballadores socials reclamen més que mai **agilitat** en les prestacions de dependència, ja que actualment la travessia és feixuga i lenta. “Crec que les residències haurien de ser l'últim recurs, no hi tinc res en contra però l'atenció domiciliària i les ajudes a les famílies que tenen cura de la gent gran haurien de ser prioritàries”, explica Encarna Torres, representant de la Comissió de Dependència.

La treballadora social és optimista i confia en les polítiques que poden arribar després d'aquesta dura pandèmia on s'ha demostrat les carències dels avis i àvies del país, molts d'ells vivint en **solitud extrema**.

*“Totes hem de mirar de garantir els dèficits perquè no afectin els més petits i joves.
Augmenten els problemes però no augmenten els recursos”*

“Estem **invisibilitzant** la perspectiva dels infants i els adolescents. Quin món els estem deixant?”, es qüestiona Mati González, representant de la Comissió d’Infància del TSCAT. González reconeix que potser sí que tenen més **resiliència** a l’hora de superar una pandèmia i un confinament però el terror que han viscut d’alguna manera els ha impactat: “Hi ha molts més adolescents amb trastorns de conducta i d’altres tipus que estan en llista d’espera per ingressar en l’hospital de dia”, diu González.

Durant el confinament, la treballadora social assegura que el millor que va poder passar en algunes cases va ser obrir les **escoles**: “L’entorn educatiu molts cops és l’entorn més segur per a un nen o nena”. En canvi, el **lleure** i l’oci, que han quedat totalment afectats, i també tenen una relació directe amb el desenvolupament d’aquestes edats tan crucials: “És on socialitzen, on creixen”, afirma.

Les treballadores socials educatives també han estat al peu del canó, al costat dels infants i adolescents. Elles són un col·lectiu minoritari en un sistema de professionals, la majoria docents: “Aquesta pandèmia ha servit perquè l’administració educativa validi necessitats socioeducatives dels centres. Cal incrementar el nombre de treballadores socials en les escoles per fer front a les noves situacions postpandèmia”, expliquen.

La mirada social dins d’una aula és molt transversal: des d’ajudar a entendre d’on sorgeixen les barreres sociofamiliars a facilitar recursos per apoderar el procés d’aprenentatge.

Ara, toca posar en marxa les polítiques necessàries per fer front al món que ha deixat la Covid-19.

Per a més informació

Marina Almansa

Marina.almansa@giny.cat | 616 94 43 26